

Osnovna škola Petrijanec
Ul. Vladimira Nazora 42
42206 Petrijanec

UČENIK2

KUNA ILI EURO?

(seminarski rad)

Mentor:
Jasminka Belščak

Petrijanec, 2022.

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	III
1. Uvod.....	1
2. Štednja u eurima ili kunama?	2
3. Kriptovaluta.....	3
3. 1. Nastanak kriptovalute	3
4. Zaključak.....	4
5. Popis literature.....	5
6. Popis slika	6

SAŽETAK

Glavna i postojana tema, u Republici Hrvatskoj, je proces zamjene hrvatske kune u euro. Građani dugi niz godina iščekuju zamjenu kune u euro, a Hrvatska planira uvesti euro već 1. siječnja 2023. godine. Uvođenjem eura, građani su zabrinuti oko novih i većih poskupljenja te kako će poskupljenje utjecati na njihove radničke plaće. Predviđa se tako poskupljenje u svim sektorima uslužnih djelatnosti i povećanje plaća radnicima.

Najveći izbor građanima koji raspolažu s viškom novčanih sredstava je štednja u banci. Štednja u eurima je češća nego u kunama, a sve ovisi o slabljenju i povećanju vrijednosti kune. Građani bi trebali štedjeti u onoj valuti u kojoj će ta uštedena sredstva i trošiti.

Kriptovaluta je vrsta digitalnog novca koje nije moguće kopirati ni svojevrijedno proizvesti. Danas taj digitalni novac koristimo svaki put kad plaćamo karticama, preko PayPala i slično. Pritom, kriptovalute su tokeni nekog protokola u kojoj šaljemo skupinu podataka s jedne lokacije na drugu, a korisnicima sustava te podatke šaljemo istovremeno i najavimo.

1. Uvod

U Republici Hrvatskoj glavna i postojana tema je proces zamjene hrvatske kune u euro. Aktualno tema započinje krajem ljeta, prošlogodišnje 2021. godine otvaranjem natječaja za izbor dizajna eurokovanica. Prilikom za sudjelovanje u natječaju imali su svi državljani Republike Hrvatske, no naravno punoljetne fizičke osobe. Zamjena hrvatske kune u euro građani iščekuju dugi niz godina, a Hrvatska planira uvesti euro već 1. siječnja 2023. godine.

Pritom, novim poskupljenjima smo otpratili 2021. i dočekali 2022. godinu te iz tog razloga zamjena kovanica građanima iliti potrošačima predstavlja strah od novih i većih cijena. Mišljenja i reakcije građana se razlikuju, dok jedni smatraju kako bi nam to moglo donijeti samo korist i nadajući se poboljšanju u državi, drugi strahuju od novih poskupljenja. Poskupljenje se očekuje ponajprije u trgovinama te ugostiteljskim uslugama poput kafića i restorana. Stoga, zasigurno dizanje cijena desit će se u svim sektorima uslužnih djelatnosti. Primjerice, u Nizozemskoj su cijene u restoranima nakon uvođenja eura porasle za 3, 5 posto, u Njemačkoj je taj rast iznosio 2,2, u Finskoj dva posto dok su Austrija i Grčka zabilježile nešto manja povećanja u segmentu ugostiteljstva, od 0,2 do 0,5 posto.

„Utječe li povećanje cijena u svim sektorima uslužnih djelatnosti na povećanje plaća radnika?“, drugo je pitanje čiji odgovor građani željno iščekuju. Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković, time je poručio građanima kako treba otkloniti mit kako ćemo dobiti europske cijene, a sačuvati hrvatske plaće. U Republici Hrvatskoj plaće su daleko nisko ispod prosjeka nego što je to u ostalim državama Europe, primjerice Austriji, Sloveniji, Njemačkoj, Švedskoj i Irskoj.

2. Štednja u eurima ili kunama?

Građani koji raspolažu s viškom novčanih sredstava njihov najčešći izbor je štednja u banci. Pritom, mogu izabrati hoće li štedjeti u kunama ili nekoj stranoj valuti. Štednja u nekoj od stranih valuta naziva se devizna štednja. Najčešća devizna štednja građana u Hrvatskoj upravo je u eurima. Kod štednje u eurima, poznate su štednje u: američkom dolaru, švicarskom franku i britanskoj funti.

Prema istraživanjima koja su provedena, češća je štednja zapravo u eurima nego u kunama. Naravno, sve to ovisi o slabljenju vrijednosti kune. Pad vrijednosti kune dovodi do porasta devizne štednje. S druge strane, smanjenje devizne štednje proizlazi iz jačanje kune kada za jedan euro trebamo dati manje kuna. Smatra se kako se većina građana odlučuje na deviznu štednju u eurima upravo zbog negativnih iskustva u prošlosti. Činjenica je kako se građani koji štede u eurima više zadužuju.

Preporuča se kako bi građani trebali štedjeti u onoj valuti u kojoj će ta uštedena sredstva i trošiti. Iz tog razloga, primjer rizične štednje mogli smo vidjeti prije par godina u Hrvatskoj kada su brojni građani, koji su izabrali valutu švicarskog franka kao štednju doživjeli pad vrijednosti svoje uštedevine.

Slika 1: Prikaz novčanica hrvatske kune i eura

3. Kriptovaluta

Vrsta digitalnog novca je kriptovaluta koje nije moguće kopirati ni svojevolumno proizvesti, a služe određenoj svrsi kada se pošalje s jedne elektroničke adrese na drugu. Pojedina kriptovaluta je samo softver, a riječ kripto znači kako ih je nemoguće duplicirati i falsificirati. Kod kriptovaluta postoji lanac blokova te zbog njega nije moguće stanje računa u banci kopirati i prenijeti na drugu lokaciju bez da original nestane.

Kriptovalute su tokeni nekog protokola i skupina podataka koju šaljemo s jedne lokacije na drugu na način gdje korisnicima sustava u kojem podatke šaljemo to istovremeno i najavimo. Broj tokena se na početnoj adresi smanjuje, a na određenoj povećava kada se token šalje s jedne adrese na drugu te tome svjedoče i potvrđuju svi korisnici tog protokola. Svaki protokol ima svoj token, primjerice Bitcoin ima Bitcoin, Ethereum ima Ether, Augur ima REP... Važno je napomenuti kako je svaki token unikatno te ga nije moguće duplicirati.

3. 1. Nastanak kriptovalute

Nastanak kriptovaluta poseže u daleku prošlost, gdje su ljudi za razmjenu dobara koristili druga dobara, primjerice jedan vol vrijedio je tri trokuta sira. Time su obje strane imale direktnu korist od dobara koje primaju te je zbog toga razmjena funkcionirala. Kasnije se pojavljuje pojava zlata, gdje se komad zlata zamjenjivao za dvanaest vagona sira. Nakon toga s vremenom se pojavljuju banke koje su za ljude zlato čuvale u sefovima, a kao potvrdu od banke su dobili papir koji se drugima davao u svrhu plaćanja.

Država je zatim preuzela svo zlato, a zauzvrat je predala papirni novac. Kako je u SAD ekonomija zastala tadašnji predsjednik je odlučio prekinuti dolar-zlato vezu i naštampani velike količine novog novca. Štampanje bez pokrića dobilo je nove razmjere i za proizvodnju novog novca bilo je potrebno kliknuti gumb na sučelju softvera državne banke, zahvaljujući modernizaciji i informatizaciji. Danas koristimo taj digitalni novac svaki put kad plaćamo karticama, preko PayPala i slično. Novac u današnje doba vrednujemo jer nam je institucija pod kojom živimo zapovjedila da ga smatramo vrijednim te je novac današnjice u potpunosti pod kontrolom države, a kriptovalute su nastale kao odgovor na taj problem.

4. Zaključak

Prema svemu navedenom, zaključuje se kako će se uvođenjem eura, time i zamjena hrvatske kune, učiti razne promjene u svim sektorima. Građani će osjetiti uvođenje eura na poskupljenju i povećanju radničkih plaća. Mit kako ćemo dobiti europske cijene, a sačuvati hrvatske plaće je negirao predsjednik Vlade Republike Hrvatske, Andrej Plenković.

Pojedini građani dugi niz godina štede u eurima. Postoji štednja u različitim valutama, no one najčešće su štednja u kunama ili eurima. Pritom, prema istraživanjima većina građana štedi najviše u eurima te samo korištenje eura većini građana je poznato. Digitalni novac koji koristimo je kriptovaluta, nije ju moguće kopirati ni svojevrijedno proizvesti. Država u potpunosti ima kontrolu nad današnjim novcem.

Uvođenjem eura u Republici Hrvatskoj postoji nada građana za poboljšanje situacije i stanja u državi te sličan izgled države poput Njemačke ili Irske. Nada za povećanjem plaća i manjim poskupljenjima. Pritom, ono najvažnije ne odlazak mladih za boljim sutra u strane države, već ostanak u vlastitoj domovini.

5. Popis literature

1. Bučević, Neven, EUR to Hrk, preuzeto sa: <https://www.tportal.hr/biznis/clanak/eur-to-hrk-evo-sto-trebate-znati-u-uvodenju-eura-u-hrvatskoj-foto-20211103>
2. Kamatne stope, Devizna štednja, preuzeto sa: <https://kamatnestope.com/devizna-stednja/>
3. Kriptovalute, preuzeto sa: <https://bitfalls.com/hr/2017/08/20/cryptocurrency/>
4. Novčanica hrvatske kune i eura [slika], preuzeto sa:
<https://balkans.aljazeera.net/news/balkan/2022/1/17/hrvatska-od-septembra-cijene-u-eurima-i-kunama-euro-sluzbena-valuta-od-2023>

6. Popis slika

Slika 1: Prikaz novčanica hrvatske kune i eura..... 2